

næst i dens Lomme, som lægger Arbejde til for at producere Kornet og saa fremdeles. Den Deel, som gaar i Bagerens Lomme, naar vi tage dem samlede, Svende, Dreng og Messere, det er Arbejdslønnen, og ogsaa den er, og det ville De høre af de forskjellige Classer, jeg her har nævnet Dem, deelt. Naar man til enhver Tid vil undersøge, om Brødet, betragtet fra Bagerens Side, er dyrt, saa maa man spørge: Have de dengang bagt dyrt? Det kan ikke nytte at spørge: har Brødet været dyrt? men: have de bagt dyrt? Nu er før Dieblisset i Kjøbenhavn Rugbrødsbagningen i det Hele lav, og selv Hvedebrødsbagningen er i Forhold til, hvorledes Industrien i det Hele staaer, langt fra saa høi, som man udgiver den for. Man anstiller i Almindelighed ved Hvedebrødsbagningen, naar man omtaler den, en urigtig Sammenligning; man sammenligner to Arter Brød, som ingen Sammenligning taale; i de Lande, hvor Hvedebrødet er Mægnmands Brød, der bages Brød, som i visse Maader svarer til vort Rugbrød, jeg vil meget gjerne indrømme paa saa Steber Brød af aldeles usigtet Meel, men dog af en langt ringere Sort Meel, end den, som her i Almindelighed kan forbages til det Hvedebrød, som vi her kræve, og, som vi dertil fordrer opslaaet i langt mindre Former, og udsolgt under ganske andre Betingelser. Jeg har kun villet nævne dette for saameget, som muligt, at fjerne fra Betragtningen ethvert Hensyn af denne Art, dog vil jeg endnu tilføie Det, og her vil jeg netop gaare ind paa den sidste ærede Talers Betragtningens Maade, nemlig at det, uanset de 50 Bagergaarde, havde staaet til Statsmagtens Raadighed at affstaa den Ulempe, om den bestod, at Brødet i Kjøbenhavn fordyredes paa en ubillig Maade. Det berøver nemlig ikke udelukkende paa det indsnævrede Antal af Bagergaarde; dette har ikke en saa stor Indflydelse derpaa, — hvilket jeg se-

ner skal omtale—men det berøver paa Ufriheden af Handelen i hele Landet, det berøver derpaa, at man ikke ligesaa godt kan indbringe til Forbrug i Kjøbenhavn forbagt Brød, som andre tilvirkede Artikler og denne Omsætnings-Veretigelse staaer ikke paa den Maade i en directe Forbindelse med Bagergaardenes Antal i Kjøbenhavn, at man jo meget godt kunde indrømme, at der paa Areltorvet maatte falbydes bagt Brød ligesaa godt som andre Levnetsmidler. Det havde altsaa til enhver Tid staaet i Statsmagtens Raadighed at staae en saadan Concurrence tilveie, at Brødspriserne i Kjøbenhavn ikke kunde være stegne til nogen rimelig Høide paa Grund af Indfrankningen af Bagergaardenes Antal. Jeg sagde, at det indfrankede Antal af Bagergaarde heller ikke nødvendig har denne Indflydelse, med mindre man skulde antage, at de, som vare Giere af Bagergaarde, vare saa daarlige at slutte en Forening, som forhindrede Bagerne i at udvikle deres Bageri indenfor deres Gaardes Grændse i et saadant Omfang, at Tilvirkningen kunde staae i et passende Forhold til Forbruget, men nu er dette ingenlunde Tilfældet; der ligger altsaa aabentbart ikke nogen Nødvendighed forhaanden for, at der ikke skulde kunne være Bagerplads nok og Concurrence nok ved de 50 Bagergaarde. Jeg vil yderligere tilføie, at min Hensigt paa ingen Maade er at forsvare Monopolet; det skulle vi komme til senere, men det er kun at oplyse Tilstanden, saaledes som den er. Just fordi Bageriernes Størrelse ikke er begrændset ved Antallet af Bagergaardene, kan jeg heller ikke ganske dele de Ansuelser, som bleve fremsatte af Rigsdagsmanden for Kjøbenhavns 5te District (David), idet han af visse statistiske Data søgte at bevise, at Bagerierne her i Kjøbenhavn nu ikke stode i det samme tilstræffelige Forhold til Fornødenhederne, som i en tidligere Tid, da det begrændsede Antal Gaarde blev anlagt.